
[2017-43-RE](#)

CAUSA 2017-43-RE

(Majoral Obiols c/ COEA)

Número de registre 443-2017. Recurs d'empara

Aute del 15 de gener del 2018

BOPA núm. 6, del 24 de gener del 2018

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 23 d'octubre del 2017, per la representació processal del Sr. Josep Majoral Obiols, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara, contra la sentència del 23 de juny del 2017 i contra l'aute del 28 de setembre del mateix any, dictats per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com dels drets dels articles 17 i 18 d'aquest mateix text, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari l'anul·lació de les resolucions impugnades i la suspensió dels seus efectes "*declarant ensems la inconstitucionalitat de la Disposició Transitòria Quarta de la Llei 26/2012, pel cas que no sigui viable la col·legiació automàtica acollida per la sentència de primera instància, en base a la Llei 6/2008, i tot considerant que la Disposició Transitòria Quarta de la Llei 26/2012 no preveu cap termini d'adequació per a l'obtenció de la titulació universitària, que qualifica d'exigible sense majors concrecions*";

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 17, 18, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 17 de novembre del 2017;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Josep-D. Guàrdia Canela;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 10 de gener del 2001, el ministre de Finances i Interior va autoritzar el Sr. Josep Majoral

Obiols a exercir la professió liberal d'enginyer tècnic en equipaments tècnics -instal·lacions tèrmiques, climatitzacions- al Principat d'Andorra, i a realitzar aquelles activitats professionals a què dóna dret el títol expedidor.

1.2. El 12 d'abril del 2013, el Sr. Josep Majoral Obiols va sol·licitar la seva col·legiació al Col·legi Oficial d'Enginyers d'Andorra (COEA), creat per la Llei 26/2012, del 18 d'octubre, (BOPA 57, any 24).

1.3. El 5 de maig del 2014, mitjançant carta, el president del COEA va informar el Sr. Josep Majoral Obiols que la Junta del Col·legi havia acordat denegar la seva col·legiació, atès que la seva formació no acomplia els requisits establerts a la Llei 6/2008, del 15 de maig, d'exercici de professions liberals i de col·legis i associacions professionals. Aquesta decisió va ser confirmada, el 19 de juny del 2014, pel COEA en el marc del recurs administratiu previst per la Llei esmentada.

1.4. El Sr. Josep Majoral Obiols va presentar un recurs jurisdiccional davant la Batllia i, el 12 de setembre del 2016, la Secció de Contenciós-Administratiu 1 va dictar una sentència mitjançant la qual estimava la demanda del Sr. Josep Majoral Obiols i declarava que la denegació del COEA no era ajustada a dret i als fins que legitimaven l'activitat administrativa, motiu pel qual anul·lava les resolucions del 5 de maig i del 19 de juny del 2014 del COEA.

De manera substancial, la Batllia considerava que de la interpretació de la Llei 6/2008, del 15 de maig, es desprenia que l'autorització habilitant emesa pel Govern permetia la inscripció d'ofici i la incorporació del demandant al COEA.

1.5. El COEA va presentar un recurs d'apel·lació contra aquesta sentència i, el 23 de juny del 2017, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència en què estimava aquest recurs d'apel·lació, anul·lava la sentència recorreguda i declarava que la denegació de col·legiació era ajustada a dret i als fins que legitimaven l'activitat administrativa.

1.6. La representació processal del Sr. Josep Majoral Obiols va interposar, aleshores, un incident de nul·litat d'actuacions contra la sentència de la Sala Administrativa per considerar que s'havia vulnerat el seu dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució. El 28 de setembre del 2017, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va desestimar aquest incident de nul·litat d'actuacions.

1.7. La representació processal del Sr. Josep Majoral Obiols va interposar un recurs d'empara, contra les resolucions dictades per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com dels drets continguts en els articles 17 i 18 d'aquest mateix text.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació jurídica del recurrent

- La part recurrent considera que s'han vulnerat els seus drets a la jurisdicció i a un procés degut, perquè la Sala Administrativa no va acceptar plantejar una acció incidental d'inconstitucionalitat en relació amb la disposició transitòria quarta de la Llei 26/2012, del 18 d'octubre, de creació del COEA, davant el Tribunal Constitucional. Llei que, segons el seu parer, no permetia l'adaptació de les situacions existents amb anterioritat i s'aplicava retroactivament incidint de manera restrictiva i desfavorable en els seus drets.

- Aquesta Llei és posterior a l'autorització del Govern i posterior a la Llei 6/2008, del 15 de maig, i introdueix un requisit (una titulació universitària específica) que inhabilita el recurrent per ser col·legiat i per exercir la professió que ha dut a terme durant 16 anys, motiu pel qual considera que es vulneren igualment els seus drets al treball i a pertànyer a una associació o a una organització de caràcter professional (articles 17 i 18 de la Constitució).

- La part recurrent considera que la disposició transitòria quarta esmentada té uns efectes retroactius clars en aquest cas, ja que el recurrent tot i exercir les tasques pròpies de l'enginyeria en un sector concret i disposar de l'autorització governativa a aquest efecte no està en possessió de la titulació universitària exigida, la qual està, segons el seu parer, deixada al lliure arbitri del COEA.

- Així mateix, aquesta disposició transitòria tampoc habilita un termini raonable per a l'adaptació i per a l'adequació de la situació del recurrent a la nova exigència legal.

- Aquesta part insisteix que l'autorització emesa pel Govern consolida de manera inequívoca la situació del recurrent en el moment anterior a l'entrada en vigor de la Llei 26/2012, del 18 d'octubre.

- Segons el parer de la part recurrent, la situació que s'exposa en aquesta causa és un clar exemple d'irretroactivitat de la norma, que actua, pel període posterior a la seva publicació, subordinant el manteniment d'una situació objectiva anterior a una nova obligació. També, segons el seu parer, la normativa del 2012, posterior i sectorial davant la Llei 6/2008, s'hauria d'haver aplicat únicament als professionals que no havien exercit anteriorment a la seva adopció, sent la col·legiació automàtica viable pels casos com els del recurrent que exercien degudament la professió abans de l'entrada en vigor de la Llei 26/2012.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari l'anul·lació de les resolucions impugnades i la suspensió dels seus efectes declarant la inconstitucionalitat de la disposició transitòria quarta de la Llei 26/2012, del 18 d'octubre, si s'escau, tal com s'ha indicat en l'encapçalament d'aquest aute.

2.2. Argumentació de la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia

- Després de fer un examen conjuminat de les lleis aplicables al cas (concretament dels articles 5 i 16 de la Llei 6/2008, del 15 de maig, i de la disposició transitòria quarta de la Llei 26/2012, del 18 d'octubre), la Sala Administrativa conclou que el requisit essencial per a la col·legiació és la possessió de la titulació universitària exigida.

- La Sala Administrativa destaca que el recurrent és titular d'un diploma francès, el *Brevet de Technicien Supérieur* (BTS), que no és reconegut per la legislació francesa com a un diploma que atorgui la condició d'enginyer, i, per tant, el recurrent no aconsegueix el requisit relatiu a la titulació.

- En l'aute que resol l'incident de nul·litat d'actuacions, la Sala Administrativa destaca que el recurrent mateix reconeix que no aconsegueix les condicions previstes per la Llei 26/2012, del 18 d'octubre, de creació del Col·legi Oficial d'Enginyers d'Andorra. I afegeix que aquesta Llei no és retroactiva, sinó que va entrar en vigor l'endemà de la seva publicació al BOPA i conclou que la Sala Administrativa ha aplicat la Llei literalment, sense que això hagi privat el recurrent de cap dels seus drets fonamentals.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal manifesta que el recurrent reitera en el seu recurs d'empara les al·legacions esgrimides en el decurs del procés civil ordinari prenent, d'aquesta manera, convertir el recurs d'empara en una tercera instància processal.
- En aquesta causa, no s'aprecien en les resolucions impugnades cap infracció de les normes processals que hagin produït una indefensió del recurrent i que justifiquin la retroacció del procés.
- Pel que fa a l'al·legació relativa al plantejament d'una acció incidental d'inconstitucionalitat, el Ministeri Fiscal recorda que l'article 53 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional estableix les condicions d'aquesta acció destacant que la norma susceptible de ser examinada pel Tribunal Constitucional ha de generar dubtes de constitucionalitat al tribunal ordinari que l'hagi d'aplicar de manera imprescindible. I, segons el parer del Ministeri Fiscal, aquests dubtes no existeixen en aquest cas.
- Per acabar, el Ministeri Fiscal, considera que les resolucions objecte de recurs no són ni il·lògiques ni arbitràries, ben al contrari, estan motivades i justifiquen els arguments que deriven en la seva decisió, i per tant, conclou que, d'acord amb l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, aquest recurs d'empara ha de ser inadmissiu a tràmit per la manca manifesta de contingut constitucional de les seves pretensions.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. La Constitució d'Andorra, ja en el seu Preàmbul, assenyala el convenciment del poble andorrà, de la conveniència de dotar-se de tots els mecanismes que han de permetre tenir la seguretat jurídica en l'exercici dels drets fonamentals de la persona. I, en conseqüència, a l'article 41 estableix dues normes essencials: que els drets i llibertats reconeguts en els capítols III i IV són tutelats pels tribunals ordinaris i que la llei crearà un procediment excepcional d'empara davant el Tribunal Constitucional. En coherència amb l'anterior, l'article 102 disposa que contra els actes dels poders públics que lesionin drets fonamentals poden demanar empara davant el Tribunal Constitucional, les persones la legitimació de les quals s'estableix. La Llei qualificada del Tribunal Constitucional desenvolupa aquests principis, proclamant a l'article 85 que "*Per mitjà del recurs o procés d'empara, el Tribunal Constitucional garanteix, com a instància jurisdiccional superior, els drets reconeguts en els capítols III i IV del títol II de la Constitució, llevat del dret a què es refereix l'article 22 d'aquesta.*"

3.2. D'acord amb els criteris esmentats i conforme a la doctrina mantinguda per aquest Tribunal, el procés d'empara –amb independència de la seva denominació com a recurs o com a procediment-, no constitueix respecte al procés judicial ordinari una "*revisió prioris instantiae*" sinó un autèntic "*novum iudicium*", limitat estrictament a la matèria constitucional, és a dir, a contrastar la seva adequació al *cànon constitucional*. En aquest sentit, el Tribunal Constitucional, tot i la seva condició "*d'instància jurisdiccional superior*" (article 85 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional), no es pot confondre, en cap cas, amb un tribunal de cassació, un tribunal superior o un tribunal suprem.

3.3. En el cas sotmès a la decisió d'aquest Tribunal, el demandant d'empara fonamenta la seva pretensió en el fet que des del 10 de gener del 2001 disposava d'una autorització del Govern per exercir la professió liberal d'enginyer tècnic. Cal remarcar que en la part resolutòria del text de

l'autorització es consignava expressament: "*La persona sol·licitant s'ha de subjectar sempre a la legislació vigent i a la que es pugui dictar en el futur*". I que, una vegada constituït el Col·legi d'Enginyers, va demanar la seva incorporació, que li va ser denegada perquè la seva formació –acreditada pel *Brevet de Technicien Supérieur, équipement technique –énergie option B*, emès per *l'académie de Toulouse*- no acomplia els requisits legals i, en concret, l'exigència d'una titulació universitària específica.

Després d'haver seguit la via administrativa i les dues instàncies judicials davant la Secció Administrativa de la Batllia, en què va obtenir una resolució favorable, i davant la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, la qual va estimar el recurs d'apel·lació i va denegar la pretensió de la part demandant, aquesta va formular un incident de nul·litat d'actuacions en relació amb la sentència del Tribunal Superior de Justícia. L'incident va ser desestimat per aute del 28 de setembre del 2017. És contra aquestes dues resolucions que es formula el recurs d'empara.

3.4. Tot i que, en el cos de l'escrit d'empara, el recurrent al·lega la infracció de diversos preceptes (3.2, 10, 17, 18, 29, 41.2, 88 i 98 c) de la Constitució i 85, 94 i concordants de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional), substancialment el recurs es basa en el fet que la desestimació de l'incident de nul·litat d'actuacions i l'estimació per part de la Sala Administrativa del recurs d'apel·lació contra la sentència de la Batllia es fonamenta en la Llei 26/2012, del 18 d'octubre, de creació del Col·legi Oficial d'Enginyers d'Andorra que estableix l'exigència de gaudir d'una titulació universitària específica, de la qual no disposa el reclamant. I entén el recurrent que aquesta exigència –sense salvar les situacions de transitorietat, com ho va fer la Llei 6/2008, del 15 de maig, d'exercici de professions liberals i de col·legis i associacions professionals-, implica una retroactivitat que menysté el dret del reclamant i, en conseqüència fa inconstitucional la Llei esmentada. Per aquest motiu, el recurrent considera que la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia havia d'haver sol·licitat l'obertura d'un procés incidental d'inconstitucionalitat i, en no haver-ho fet, s'han vulnerat els drets a la jurisdicció, a obtenir d'aquesta una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, tal i com garanteix l'article 10.1 de la Constitució.

3.5. Cap d'aquestes argumentacions pot ser atesa. El reclamant ha pogut exercitar amb plenitud el seu dret a la jurisdicció, plantejant la seva pretensió davant els tribunals competents, els quals s'han pronunciat en la doble instància prevista per la llei i, a més, el Tribunal Superior de Justícia –Sala Administrativa- ho ha fet una altra vegada en resoldre l'incident de nul·litat d'actuacions.

3.6. Cal recordar que, d'acord amb la jurisprudència constant del Tribunal Constitucional, el plantejament d'una acció incidental d'inconstitucionalitat sol·licitada per una de les parts en el procediment *a quo* depèn de la decisió del tribunal ordinari sol·licitat. Tot i això, aquest òrgan ha de motivar la seva decisió raonant els motius pels quals té dubtes de constitucionalitat que el duen a plantejar l'acció esmentada o bé, al contrari, els motius pels quals no té aquests dubtes i, per tant, no planteja aquesta acció. Si, en un recurs d'empara, el recurrent impugna la denegació del plantejament de l'acció incidental d'inconstitucionalitat, el Tribunal Constitucional només ha de verificar que aquesta decisió de desestimació estigui suficientment motivada.

En aquesta causa, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va motivar en dret la seva decisió de desestimació pel fet de considerar que la Llei aplicable no era retroactiva i que, per tant, no tenia dubtes sobre la seva constitucionalitat.

3.7. D'altra banda, el recurrent ha pogut seguir el procés degut i en ell ha obtingut una decisió fonamentada en Dret, encara que desestimària de les seves pretensions. Així les coses, tal i com han establert la sentència del 16 d'octubre del 2017, recaiguda en la causa 2017-16-RE, i, la

sentència del 3 de febrer del 2014, recaiguda en la causa 2013-31-RE, la funció del Tribunal Constitucional "*s'ha de limitar a examinar si els òrgans judicials han donat resposta a aquesta sol·licitud i si aquesta resposta està motivada i és lògicament i jurídicament raonable.*"

3.8. En conseqüència de tot l'anterior, procedeix declarar que el recurrent ha pogut exercitar els seus drets en un procés jurisdiccional davant els tribunals competents, que el procés ha acomplert tots els pressupòsits, requisits i condicions que li són propis –i en aquest sentit pot ser considerat un "*procés degut*"- i que la resolució definitiva adoptada pels tribunals ordinaris es troba fonamentada en Dret, està motivada i és raonable tant lògicament com jurídicament. No hi ha, doncs, cap motiu per considerar que s'hagi infringit el cànon de constitucionalitat. I, per tant, el recurs d'empara ha de ser inadmès a tràmit.

Per tot això que s'ha exposat.

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2017-43-RE presentat per la representació processal del Sr. Josep Majoral Obiols contra la sentència del 23 de juny del 2017 i contra l'aute del 28 de setembre del mateix any, dictats per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia en base a la manca de contingut constitucional de les seves pretensions.

2. Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 15 de gener del 2018.

Isidre Molas Batllori
President

Dominique Rousseau
Vicepresident

Laurence Burgorgue-Larsen
Magistrada

Josep-D. Guàrdia Canela
Magistrat

